

medialiitto

29.9.2017

tulevaisuuskatsaus@lvm.fi

Viestinnän tulevaisuus – muutostekijät ja ratkaisut

Medialiitto kiittää mahdollisuudesta antaa näkemyksiä liikenne- ja viestintäministeriön tulevaisuuskatsauksen valmisteluun. Ministeriö on esittänyt seuraavat kysymykset:

Mitkä ovat sektorinne keskeisimmät muutostekijät seuraavan 10 vuoden aikana (korkeintaan viisi)? Mitkä ovat keskeisimmät ratkaisut näihin muutostekijöihin ja mitä mahdollisuuksia ne tarjoavat?

Medialiiton esittämät ratkaisuehdotukset ulottuvat useamman ministeriön vastuualueelle, sillä yritysten toiminta ei noudattele hallinnon organisoitumista.

Alusta- ja jakamistalouden ja erilaisten verkostojen rooli kasvaa. Nämä tekijät vaikuttavat media-alalla muun muassa sisältöjen löydettävyyteen, datan hyödyntämiseen, mainonnan muotoihin sekä itse sisällöntuotantoon ja jakeluun. Kilpailu kiristyy entisestään. Pienet kotimarkkinayritykset kilpailevat globaalien jättien kanssa.

- ⇒ Kaikessa sääntelyssä on tärkeää huolehtia kilpailuedellytysten tasapuolisuudesta. Erityishuomio tulisi kohdistaa alustatalouteen, jossa nousevat esiin mm. verotus, vastuut ja datan käyttömahdollisuudet. Alustayritysten algoritmit säätelevät muun ohella, mitä sisältöjä ihmiset kohtaavat verkossa. Algoritmeilla on merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia, joita tulisi arvioida. Alustatalouden yrityksiä tulee säännellä samoin periaattein kuin muitakin yrityksiä.
- ⇒ Sisällöntuotannon investoinnit on välttämätöntä suojata tehokkaasti, jotta mediayrityksillä on mahdollisuus harjoittaa liiketoimintaansa. Kustannusyrietykset tarvitsevat saman tasoisen tekijänoikeussuojan kuin muut luovien alojen yritykset. Vähintään DSM-direktiiviehdotuksen mukainen lehtijulkaisujen suoja on välttämätön. Sisältöjen käyttö tulee pohjata sopimuksiin, ei uusiin tekijänoikeuden rajoituksiin.

Kuluttajakäyttäytyminen muuttuu voimakkaasti - mutta ei kaikilta osin. Teknologinen kehitys vaikuttaa kuluttajien käyttäytymiseen niin sisältöjen vastaanottajina, jakajina kuin tuottajinakin. Institutionaalisten mediabrändien arvo etenkin nuoremmassa ikäryhmissä pienenee. Missä muodoissa kuluttaja sisältönsä haluaa, vaihtelee suuresti. Merkittävä osa kuluttajista ei ole valmis luopumaan totutuista käyttötavoistaan. Tämä pakottaa mediayritykset käyttämään samanaikaisesti useita julkaisu- ja jakelumuotoja, mikä haastaa kannattavuuden.

- ⇒ Lehtien ja kirjojen nollaverokanta arvonlisäverotuksessa on kilpailuneutraali tapa tukea kotimaista mediaa.

- ⇒ Yleisradiolainsäädännön kehittämistä on jatkettava haitallisten markkinavaikutusten minimoimiseksi.
- ⇒ Markkinointi ja mainonta ovat yhä ylisäänneltyjä ja sääntely näyttää entisestään lisääntyvän (esimerkiksi evästeiden käyttö). Sääntelyn keventämistä tulee tarmokkaasti jatkaa.
- ⇒ Sisältöjen kohtuuhintainen jakelu eri kanavissa, postijakelu mukaan lukien, tulee turvata. Kansalaisten yhdenvertaisuudesta tiedonsaannissa on pidettävä huolta.

Teknologinen kehitys tuottaa kiihtyvällä vauhdilla uusia mahdollisuuksia. Uudet teknologiset ratkaisut – tekoäly, lisätty todellisuus, virtuaalinen todellisuus, robotiikka, kehittyvät alustat ja päätelaitteet, käytettävyysteknologiat, kasvava tiedonsiirtokapasiteetti sekä tällä hetkellä vielä tuntemattomat teknologiset ratkaisut - mahdollistavat liiketoiminnan kehittämisen, tehostamisen ja kasvun.

- ⇒ Keskeisin ratkaisu on mediaryitysten omissa käsissä: liiketoiminnan kehittäminen muutostekijät ja teknologian tarjoamat mahdollisuudet huomioon ottaen. Strategiset valinnat vaihtelevat yrityskohtaisesti.
- ⇒ Julkisen tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen lisääminen on kannattava investointi tulevaisuuteen.
- ⇒ Avoimet rajapinnat julkiseen tietoon ja julkisiin palveluihin, IP-oikeuksia kunnioittaen, avaavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille.

Sananvapauden vastuuton käyttö uhkaa demokratian perusteita. Kehittyvät viestintäteknologiat mahdollistavat totuuteen pyrkivän tiedonvälityksen ja rakentavan sanankäytön ohella myös tehokkaasti leviävän valheellisen uutisoinnin ja yhteiskunnallisen epäjärjestyksen lietsonnan (valemmediat, vihasivustot, informaatiovaikuttaminen yms.). Luottamus tieteelliseen tietoon ja ylipäätään tutkittuun ja faktatarkistettuun tietoon heikkenee.

- ⇒ Monet edellä esitetyt ratkaisut, kuten arvonlisäverotuksen nollaverokanta ja lehtijulkaisujen suoja, edistävät myös sananvapauden toteutumista ja demokratiaa. Sääntelyssä voitaisiin eräissä tilanteissa harkita journalististen sisältöjen erityiskohtelua - esimerkiksi Tanskassa puhelinmarkkinoinnin rajoitukset eivät koske lehtiä.
- ⇒ Mediakasvatuksesta on huolehdittava eri keinoin – myös aikuiset tarvitsevat mediaosaamisensa kehittämistä.
- ⇒ Media-alan itsesääntelyn merkitys kasvaa. Julkisen rahoituksen osuutta Julkisen sanan neuvoston toiminnan turvaamiseksi tulisi lisätä.
- ⇒ Viranomaisten viestintävalmiuksia tulisi kehittää ja informaatiovaikuttamista torjua.

Osaamistarpeet muuttuvat mediaryityksissä. Mediaryityksissä tarvitaan perinteisen osaamisen ohella uudenlaisia kyvykkyksiä (data-analytiikka, it-osaaminen, virtuaalinen tarinankerronta, yhteisömanagerointi jne.). Uusista osaajista kilpaillaan.

- ⇒ Suomalaista koulutusjärjestelmää ja oppilaitosten infraa tulee kehittää vastaamaan haasteisiin.
- ⇒ Yliopistoille ja korkeakouluille tulee turvata riittävä rahoitus.
- ⇒ Työmarkkinoiden joustavuutta on lisättävä turvaamaan osaavan henkilöstön saanti.